

การใช้คำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ชาวไทย VS ชาวญี่ปุ่น

Isurisu ภาษาและวัฒนธรรม a.s.k.

สวัสดีค่ะ มิตรรักนักอ่านชาว TPA News ทุกท่าน เมื่อได้เห็นหัวข้อของสนุกกับภาษาในฉบับนี้ ท่านอาจจะแปลกใจ เพราะไม่คิดว่าจะเป็นการค้าขายหรือมีวิธีใช้ที่พิสดารแต่อย่างใด...ใช่ค่ะ ท่านเข้าใจถูกแล้ว คำทั้งสองคำนี้เป็นคำพื้นฐานที่ใช้กันบ่อยรองจากคำกล่าวทักทายก็ว่าได้ หากแต่วัฒนธรรมและความรู้สึกนึกคิดของคนทั้งสองประเทศแตกต่างกัน จึงมีบ่อยครั้งที่อาจจะใช้ผิดคำ ผิดโอกาสไป

ก่อนอื่นขออธิบายคำศัพท์อย่างเป็นทางการก่อนนะคะ **ขอบคุณ ขอพระคุณ** คำกล่าวแสดงความรู้สึกบุญคุณ (เป็นคำที่ใช้แก่บุคคลที่เสมอกัน หรือผู้น้อยใช้แก่ผู้ใหญ่) **ขอใจ** คำกล่าวแสดงความรู้สึกพอใจในความดีที่ผู้อื่นได้มีต่อตน (เป็นคำที่ผู้ใหญ่ใช้แก่ผู้น้อย)

ขอโทษ ขอประทานโทษ ขอให้ยกเว้นโทษ ใช้เป็นคำสุภาพเมื่อรู้สึกว่าจะเป็นการล่วงเกิน หรือต่ำสูงต่อผู้อื่น (ที่มา: พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕)

ありがとう arigatou **ขอบคุณ ขอใจ**

ごめんなさい gomennasai **ขอโทษ**

すみません sumimasen **ขอโทษ ขอขอบคุณ***

(ที่มา: พจนานุกรมญี่ปุ่น-ไทย 日・タイ辞典 สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น))

เมื่อมีใครกรุณาทำอะไรให้เรา เราชาวไทยก็จะกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” ทุกครั้งไป เพราะเป็นการแสดงความรู้สึกเป็นบุญคุณกัน และเวลาที่เรทำอะไรให้ใครลำบากเดือดร้อน เราก็จะกล่าวคำว่า “ขอโทษ” เสมอ เพื่อให้อีกฝ่ายอภัย หรือยกโทษให้เรา ... ภาษาไทยมีวิธีใช้ตรงตามความหมายเพียงเท่านั้น จึงใช้ง่ายไม่ยุ่งยาก

ผู้เขียนเองก็ใช้คำว่า “ขอบคุณ” ในภาษาญี่ปุ่นด้วยความรู้สึกอย่างคนไทยบ่อยครั้งโดยที่ไม่คิดอะไจอะไร จนเมื่อผู้เขียนได้ไปใช้ชีวิตในญี่ปุ่น ได้คลุกคลีกับชาวญี่ปุ่นและได้รับประสบการณ์ตรงจากสถานการณ์ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1: ระหว่างทางไปมหาวิทยาลัยโดยรถไฟ มีผู้ใหญ่ใจดีสละที่นั่งให้ผู้เขียนซึ่งถือสัมภาระเต็มมือ ผู้เขียนจึงรีบกล่าวขอบคุณตามความรู้สึกคนไทยว่า “ありがとうございます arigatou gozaimasu”

ถัดจากวันนั้นไปไม่นานบนขบวนรถไฟสายเดียวกัน ผู้เขียนได้สละที่นั่งให้หญิงชราผู้หนึ่ง หญิงผู้นั้นกล่าวด้วยรอยยิ้มว่า “すみません sumimasen” และหลังจากวันนั้นผู้เขียนก็ได้สังเกตว่าเวลาที่เรทำ

อะไรให้ใคร แทนที่เราจะขอบคุณเราด้วยคำว่า “arigatou gozaimasu/ arigatou” ชาวญี่ปุ่นมักใช้ “sumimasen/ gomennasai” ทุกครั้ง และเมื่อได้ยินได้ฟังไปบ่อยๆ ผู้เขียนจึงเข้าใจความรู้สึกของชาวญี่ปุ่นจนกว่าน้ำเสียงและกริยาอาการ เวลากล่าว “sumimasen/ gomennasai” ได้ว่า “ขอโทษนะที่ทำให้ลำบาก”

สถานการณ์ที่ 2: เพื่อนสนิทชาวญี่ปุ่นที่ได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของคุณยายผู้เขียน ยื่นเงินทำบุญมาให้ ผู้เขียนจึงได้กล่าวแสดงความขอบคุณอย่างชาวไทยว่า “arigatou gozaimasu” ทันใดนั้นเพื่อนคนดังกล่าวแสดงสีหน้าลำบากใจเล็กน้อยแล้วอธิบายให้ฟังว่า “ในภาษาไทยอาจจะใช้คำว่า ขอบคุณ แต่คนญี่ปุ่นเวลารับเงินทำบุญงานศพ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในโอกาสที่ไม่เป็นมงคลเช่นนี้ เราจะไม่พูดขอบคุณ เพราะจะเป็นการแสดงความรู้สึกยินดี แต่เราจะพูดว่า “いただきます itadakimasu” ซึ่งแปลได้ว่า “ขอรับไว้นะ” แทน”

จากประสบการณ์ดังกล่าวนอกจากจะทำให้ได้เข้าใจวิธีใช้คำกล่าว “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ในภาษาญี่ปุ่นอย่างลึกซึ้งแล้ว ยังทำให้ได้เข้าใจถึงวัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่นอีกด้วยว่าชาวญี่ปุ่นจะคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นก่อนเสมอ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเราชาวไทยจะไม่นึกถึงผู้อื่นแต่อย่างใดนะค่ะ เพียงแต่เรามีความรู้สึกนึกคิดและลักษณะนิสัยที่จริงใจ ไม่ซับซ้อน คิดอย่างไรก็พูดออกไปตรงๆ อย่างนั้นเท่านั้นเอง อยากรู้หรืออยากรื้อฟื้นคำทั้งสองคำนี้ไปใช้ให้ถูกโอกาสและสถานการณ์กันนะค่ะ

